

บทที่ ๔

การวิเคราะห์ผลการศึกษาริเจีย

บทนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งขึ้นว่าเป็นจริงหรือไม่จริง ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งระดับการมีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตย เป็น ๕ ระดับ คือ สูงมาก สูง ปานกลาง ต่ำ และต่ำมาก เนื้อหาของแนวความคิดแบบประชาธิปไตยที่นำมาพิจารณาในที่นี้ประกอบด้วย (๑) การมีจิตใจต้องการการปกครองระบอบประชาธิปไตย (๒) ความยึดมั่นในความสำคัญ คุณค่า และศักดิ์ศรีของบุคคล (๓) ความเชื่อมั่นในความเสมอภาค (๔) การเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น (๕) ความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครอง (๖) การมองโลกในแง่ดีและการไว้วางใจผู้อื่น (๗) ความเชื่อมั่นในตัวเจ้าหน้าที่ หรือสถาบันทางราชการ และการเมือง (๘) การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและการยึดหลักเหตุผล และ (๙) การยึดถือถือหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย สำหรับหลักเกณฑ์ที่นำมาใช้แบ่งระดับดังกล่าว ได้จากการนำคะแนนต่ำสุด (๕๔ คะแนน) ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกรรมกร มาหักออกจากคะแนนสูงสุด (๑๗๓ คะแนน) ต่อจากนั้น จึงนำผลที่ได้มาหารด้วยจำนวนระดับที่ต้องการแบ่ง คือ ๕ คะแนนในแต่ละระดับจึงมีช่วงคะแนนต่างกัน ๒๒.๘๐ ดังนี้ คือ

สูงมาก	๑๕๐.๒ - ๑๗๓
สูง	๑๒๗.๓ - ๑๕๐.๑
ปานกลาง	๑๐๔.๔ - ๑๒๗.๒
ต่ำ	๘๑.๕ - ๑๐๔.๓
ต่ำมาก	๕๘ - ๘๑.๔

ในการวิเคราะห์เพื่อทดสอบ สมมติฐานนั้น ผู้วิจัยจะเริ่มพิจารณาจากทัศนคติทางการเมืองของกรรมกรทั้งหมดต่อแนวความคิดแบบประชาธิปไตย ในลักษณะภาพรวมทั้งหมดก่อน

ต่อจากนั้น จึงทำการทดสอบว่า ตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ อายุ ประเภทของกรรมกรและสถานภาพของกรรมกรส่งผลให้ทัศนคติทางการเมืองของกรรมกรแตกต่างกันเพียงใดหรือไม่

ทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยของกรรมกร

นับตั้งแต่ปี ๒๔๗๕ จนถึงปัจจุบันรวมเป็นเวลา ๔๗ ปี การเมืองของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงกลับไปกลับมาระหว่างเผด็จการและประชาธิปไตย แต่โดยส่วนใหญ่แล้ว ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบเผด็จการมากกว่าประชาธิปไตย จากเหตุผลดังกล่าว ย่อมมีส่วนทำให้ประชาชนไม่เคยชินต่อระบอบประชาธิปไตย ประกอบกับค่านิยม^๑ หลายประการในสังคมไทยที่คนไทยส่วนใหญ่ยึดถือ มีลักษณะไม่ส่งเสริมหรือขัดกับหลักการประชาธิปไตย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า กรรมกรส่วนใหญ่มีทัศนคติทางการเมืองที่ไม่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตย ผลการวิจัยจะเสนอในตารางที่ ๕ (แสดงทั้งค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ย X)

^๑ค่านิยมดังกล่าว ได้แก่ เดินตามหลังผู้ใหญ่นับขโมยกัดและแข่งเรือแข่งพายแข่งได้ แต่แข่งบุญแข่งวาสนาไม่ได้ เป็นต้น

ตารางที่ ๕

ทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยของกรรมการ

คะแนนรวมของสเกล ป ๑ - ป ๑๐	ทัศนคติทางการเมืองของกรรมการ	
	จำนวนคน ^ก	ร้อยละ
สูงมาก ๑๕๐.๒ - ๑๗๓	๓๓	๗.๔๕
สูง ๑๒๗.๓ - ๑๕๐.๑	๑๗๕	๓๙.๕๐
ปานกลาง ๑๐๔.๔ - ๑๒๗.๒	๑๙๙	๔๔.๙๒
ต่ำ ๘๑.๕ - ๑๐๔.๓	๓๔	๗.๖๗
ต่ำมาก ๕๙ - ๘๑.๔	๒	.๔๕
รวม	๔๔๓	๙๙.๙๙
$\bar{X} = ๓.๔๓$		
S.D. = ๐.๔๔		

ก. คือจำนวนกรรมการที่ตอบคำถามในแบบสอบถามในแต่ละช่วงคะแนน

หมายเหตุ ผลรวมของร้อยละได้ ๙๙.๙๙ ซึ่งไม่ถึง ๑๐๐ เป็นเพราะการปัดเศษในระหว่าง
การคำนวณ สำหรับในตารางอื่น ๆ ก็เช่นเดียวกัน ถ้าผลรวมของร้อยละเกิน
หรือไม่ถึง ๑๐๐ ก็สามารถอธิบายได้ดังเหตุผลข้างต้น

จากข้อมูลในตารางที่ ๕ แสดงให้เห็นว่า กรรมการส่วนใหญ่มีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยในระดับปานกลางค่อนข้างสูง คือร้อยละ ๔๔.๙๒ ส่วนในระดับต่ำมากนั้น มีอยู่น้อยมาก กล่าวคือเพียงร้อยละ .๔๕ เท่านั้น ดังนั้น สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่ากรรมการส่วนใหญ่มีทัศนคติทางการเมืองที่ไม่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยจึงไม่จริง

ในทำนองเดียวกัน หากพิจารณาค่าเฉลี่ยทัศนคติของกรรมการทั้งหมดต่อแนวความคิดของประชาธิปไตยแล้ว โดยส่วนรวมทัศนคติทางการเมืองของกรรมการทั้งหมดสอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตย เกินค่าเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิต ซึ่งยืนยันว่ากรรมการส่วนใหญ่มีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตย และแนวความคิดดังกล่าวสอดคล้องกันพอสมควร (ค่า S.D. = ๐.๔๔) เพราะฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ไม่เป็นความจริง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสหภาพการรถไฟแห่งประเทศไทยมีการดำเนินการตามวิถีทางประชาธิปไตย^๑ เช่น ผู้ที่จะดำรงตำแหน่ง ประธาน และกรรมการกลางของสหภาพฯ ต้องได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกของสหภาพฯ ดังนั้น จากเหตุผลดังกล่าวจึงอาจมีส่วนช่วยให้กรรมการมีทัศนคติทางการเมืองนี้สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตย

ทัศนคติทางการเมืองของกรรมการต่อแนวความคิดประชาธิปไตยในด้านต่าง ๆ

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า ในบรรดาแนวความคิดแบบประชาธิปไตยที่ยอมรับว่ามีความสำคัญนั้น ได้แก่

๑. การมีจิตใจต้องการการปกครองระบอบประชาธิปไตย
๒. ความยึดมั่นในความสำคัญคุณค่าและศักดิ์ศรีของบุคคล
๓. ความเชื่อมั่นในความเสมอภาค
๔. ความเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น
๕. ความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครอง
๖. ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและการมีความเชื่อมั่นในตนเอง

^๑ข้อบังคับสหภาพแรงงานการรถไฟแห่งประเทศไทย หน้า ๓ - ๔.

๗. การมองโลกในแง่ดีและการไว้ใจผู้อื่น
๘. ความเชื่อมั่นในตัวเจ้าหน้าที่หรือสถาบันทางราชการและการเมือง
๙. การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและการยึดหลักเหตุผล
๑๐. การยึดถือถือคติการปกครองแบบประชาธิปไตย

การวิเคราะห์ในลำดับต่อไปนี้ จะแยกพิจารณาว่ากรรมกรรถไฟมีทัศนคติทาง
การเมืองสอดคล้องสูงต่ำในประเด็นใดบ้าง ซึ่งจะทำให้ทราบถึงสภาพความรู้สึกของกรรมกร
ในด้านต่าง ๆ ชัดแจ้งยิ่งขึ้น

๑. การมีจิตใจต้องการการปกครองระบอบประชาธิปไตย

บุคคลผู้ต้องการให้ประเทศมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะต้องไม่สนับสนุนหรือเห็นชอบด้วยกับการปกครองในระบอบอื่นถึงแม้ว่าในระบอบประชาธิปไตย จะมีการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มต่าง ๆ ในประเทศมาก เช่น การเดินขบวนประท้วงโดยสงบ ไม่ก่อเหตุร้ายใด ๆ ผู้ที่สนับสนุนประชาธิปไตยจะต้องไม่คิดว่าเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย หรือทำให้ประเทศขาดความสงบ ทั้งนี้เพราะการกระทำดังกล่าวข้างต้นเป็นสิ่งที่พึงกระทำได้ในสังคมประชาธิปไตย นอกจากนี้ผู้ที่สนับสนุนประชาธิปไตย ไม่ควรสนับสนุนผู้นำคนใดคนหนึ่ง ที่ปกครองประเทศด้วยความเด็ดขาด ไม่ยึดถือกฎหมาย เป็นหลักในการปกครองประเทศ อีกทั้งไม่ให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนและไม่ควรคิดว่า เผด็จการเป็นการปกครองที่ดี เพราะทำให้บ้านเมืองสงบเรียบร้อย

ตารางที่ ๖

การมีจิตใจต้องการการปกครองระบอบประชาธิปไตย (ป ๑)

ข้อ	คำถาม	ทัศนคติทางการเมืองของกรรมกร						รวม
		ต่ำมาก		สูงมาก			รวม	
		๑	๒	๓	๔	๕		
ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ		
๑	เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาการก่อการร้ายของคอมมิวนิสต์ ดังนั้นจึงควรให้ทหารทำการปกครองประเทศเพื่อจะได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างรวดเร็ว	(๙๖) ^ก ๒๑.๖๗	(๑๑๐) ๒๔.๘๓	(๕๐) ๑๑.๒๙	(๑๑๗) ๒๖.๔๑	(๗๐) ๑๕.๘๐	-	(๔๔๓) ๑๐๐
๔	ในสภาพการณ์ปัจจุบันประเทศไทยจำเป็นต้องมีผู้นำที่เข้มแข็งและเด็ดขาดเหมือนจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เพราะจะทำให้บ้านเมืองสงบเรียบร้อยและสามารถพัฒนาประเทศได้รวดเร็ว	(๑๔๘) ๓๓.๔๑	(๑๓๖) ๓๐.๐	(๒๗) ๖.๐๙	(๘๓) ๑๘.๗๔	(๔๙) ๑๑.๐๖	-	(๔๔๓) ๑๐๐

ตารางที่ ๖ (ต่อ)

ข้อ	คำถาม	ทัศนคติทางการเมืองของกรรมกร						รวม
		ต่ำมาก			สูงมาก			
		๑	๒	๓	๔	๕	ไม่ตอบ	
		ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
๑๘	ประเทศไทยควรปกครองด้วยระบอบการปกครองอื่น ๆ ก็ได้ นอกเหนือไปจากระบอบประชาธิปไตย ถ้าหากว่าระบอบการปกครองนั้นสามารถทำให้ประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้า	(๗๒) ๑๖.๒๕	(๑๖๐) ๓๖.๑๒	(๔๒) ๙.๔๘	(๑๐๘) ๒๕.๓๘	(๕๗) ๑๒.๘๗	(๔) .๙๐	(๔๕๓) ๑๐๐
๒๖	ระบอบการปกครองบางระบอบให้สิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชนมากกว่าระบอบประชาธิปไตย	(๒๕) ๕.๖๔	(๔๑) ๙.๒๖	(๘๐) ๑๘.๐๖	(๒๒๒) ๕๐.๑๑	(๗๓) ๑๖.๔๘	(๒) .๔๕	(๔๕๓) ๑๐๐

ก ตัวเลขในวงเล็บ คือจำนวนกรรมกรที่ตอบคำถามในแต่ละข้อ ซึ่งในตารางต่อไปจะแสดงด้วยวิธีเดียวกันทั้งสิ้น

จากคำถามในตารางที่ ๖ นั้น ปรากฏว่าร้อยละของกรรมกรส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ (๒) และสูง (๔) ในคำถามที่ ๑ และ ๑๘ กล่าวคือมีร้อยละ ๒๔.๘๓ และ ๒๖.๔๑ กับ ๓๖.๑๒ และ ๒๔.๓๘ ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่า กรรมกรจำนวนหนึ่งเห็นด้วยและอีกจำนวนหนึ่งไม่เห็นด้วยกับการให้ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่ในคำถามที่ ๕ ปรากฏว่าร้อยละของกรรมกรส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำมาก (๑) และต่ำ (๒) กล่าวคือมีร้อยละ ๓๓.๔๑ และ ๓๐.๗๐ ตามลำดับ อันแสดงว่า กรรมกรจำนวนหนึ่งไม่เห็นด้วยอย่างมากและอีกจำนวนหนึ่งไม่เห็นด้วยกับการให้ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และในคำถามสุดท้ายของสเกลนี้คือคำถามที่ ๒๖ ผลปรากฏว่าร้อยละของกรรมกรส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ปานกลาง (๓) และสูง (๔) กล่าวคือ มีร้อยละ ๑๘.๐๖ และ ๕๐.๑๑ ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่า กรรมกรจำนวนหนึ่งมีความรู้สึกเฉย ๆ และอีกจำนวนหนึ่งเห็นด้วยกับการให้ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย

๒. ความยึดมั่นในความสำคัญคุณค่า และศักดิ์ศรีของบุคคล

คนเราทุกคนเกิดมามีความสำคัญ มีความเท่าเทียมในศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ กล่าวคือ เมื่อเกิดมาเป็นมนุษย์ก็ควรจะมีคุณค่าและความสำคัญอย่างเดียวกัน สิ่งอื่น เช่น ยศ ตำแหน่งฐานะ แม้จะเป็นเครื่องแสดงถึงความสามารถ ความรับผิดชอบก็ควรจะมี ความสำคัญรองลงไปจาก "คุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์" ดังนั้น หลักการในข้อนี้ ก็คือต้องการให้มนุษย์ยอมรับ "ความเป็นคน" ของบุคคลอื่น ไม่ต้องการให้เกิดการดูหมิ่นเหยียดหยามจนกระทั่งกลายเป็นการแบ่งชั้นวรรณะไป^๑

^๑จรรยา สุภาพ, ระบบการเมืองเปรียบเทียบ(ประชาธิปไตย : เผด็จการ) และ
 หลักวิเคราะห์การเมืองแผนใหม่, หน้า ๔.

ตารางที่ ๗

ความยึดมั่นในความสำคัญคุณค่าและศักดิ์ศรีของบุคคล (ป ๒)

ข้อ	คำถาม	ทัศนคติทางการเมืองของกรรมการ						รวม
		ต่ำมาก		สูงมาก			ไม่ตอบ	
		๑	๒	๓	๔	๕		
		ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
๒	ในสังคมไทยเราควรให้ความสำคัญและยกย่องผู้ที่มีการศึกษาสูงมากกว่าคนธรรมดา	(๔๗) ๑๐.๖๐	(๑๐๐) ๒๒.๕๗	(๕๖) ๑๒.๖๔	(๑๙๔) ๔๓.๗๙	(๕๖) ๑๐.๓๘	- -	(๔๔๓) ๑๐๐
๑๐	เราควรให้เกียรติคนที่อยู่ในตระกูลสูงมากกว่าคนธรรมดา	(๑๖) ๓.๖๑	(๓๖) ๘.๑๓	(๘๒) ๑๘.๕๑	(๑๙๔) ๔๓.๗๙	(๑๑๔) ๒๕.๗๓	(๑) .๒๓	(๔๓๓) ๑๐๐
๑๙	คบคนร้ายเป็นเพื่อนดีกว่าคนจน	(๑๒) ๒.๗๑	(๒๓) ๕.๑๙	(๘๖) ๑๙.๕๑	(๒๒๓) ๕๐.๓๔	(๙๙) ๒๒.๓๕	- -	(๔๔๓) ๑๐๐

จากคำถามในตารางที่ ๗ นั้น ปรากฏว่าร้อยละของกรรมกรส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง (๔) และสูงมาก (๕) ในคำถามที่ ๑๐ และ ๑๔ กล่าวคือมีร้อยละ ๔๓.๗๔ และ ๒๕.๗๓ และ ๒๒.๓๕ ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่ากรรมกรส่วนใหญ่เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างมากกับการยึดมั่นในความสำเร็จ คุณค่าและศักดิ์ศรีของบุคคล แต่ในคำถามที่ ๒ ปรากฏว่าร้อยละของกรรมกรส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ (๒) และสูง (๔) กล่าวคือมีร้อยละ ๒๒.๕๗ และ ๔๓.๗๔ ตามลำดับ แสดงว่ากรรมกรส่วนหนึ่งไม่เห็นด้วยและอีกส่วนหนึ่งเห็นด้วยกับการยึดมั่นในความสำเร็จในคุณค่าและศักดิ์ศรีของบุคคล

๓. ความเชื่อมั่นในความเสมอภาค

ความเท่าเทียมหรือความเสมอภาคนี้ ไม่ได้หมายถึงความเท่าเทียมกันทางสติปัญญาหรือทางกายภาพ แต่เป็นความเสมอภาคตามกฎหมายและทางการเมือง คนทุกคนควรได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายโดยเท่าเทียมกัน ควรมีสิทธิเสรีภาพทางการเมือง และโอกาสต่าง ๆ ที่จะใช้ชีวิตในสังคมอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ กำเนิด เพศ หรือฐานะทางเศรษฐกิจ-สังคม ความเสมอภาคนี้หมายถึงการได้รับโอกาสในการแสวงหาการศึกษา การทำงานที่เท่าเทียมกันด้วย^๑

^๑ชยอนันต์ สมทวณิช, ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย,

ตารางที่ ๘

ความเชื่อมั่นในความเสมอภาค (ป ๓)

ข้อ	คำถาม	ทัศนคติทางการเมืองของกรรมการ						รวม
		ต่ำมาก			สูงมาก			
		๑	๒	๓	๔	๕	ไม่ตอบ	
		ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
๓	โดยธรรมชาติแล้ว เพศหญิงมีความอ่อนแอกว่าเพศชาย ดังนั้น เพศหญิงจึงไม่ควรมีสิทธิเท่าเทียมกับเพศชายทุกอย่าง	(๓๙) ๘.๘๐	(๑๓๐) ๒๙.๓๕	(๕๖) ๑๐.๓๘	(๑๖๔) ๓๗.๐๒	(๖๔) ๑๔.๔๕	- -	(๔๔๓) ๑๐๐
๑๑	ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าบุคคลที่ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของสหภาพฯของท่านควรมีสิทธิพิเศษในการลงคะแนนเสียงมากกว่า ๑ เสียง	(๑๗) ๓.๘๔	(๕๐) ๙.๐๓	(๓๑) ๗.๐๐	(๒๕๑) ๕๕.๔๐	(๑๑๓) ๒๕.๕๑	(๑) .๒๓	(๔๔๓)
๒๐	สตรีมีความสามารถน้อยกว่าชาย ดังนั้นจึงไม่ควรให้สตรีดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี	(๓๑) ๗.๐๐	(๙๓) ๒๐.๙๙	(๖๘) ๑๕.๓๕	(๑๙๖) ๔๔.๒๔	(๕๕) ๑๒.๕๒	- -	(๔๔๓) ๑๐๐

ตารางที่ ๘ (ต่อ)

ข้อ	คำถาม	ทัศนคติทางการเมืองของกรรมกร						รวม
		ต่ำมาก		สูงมาก				
		๑	๒	๓	๔	๕	ไม่ตอบ	
ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ		
๒๗	ค่ากล่าวที่ว่า "ชายเป็นข้างเท้าหน้า หญิงเป็นข้างเท้าหลัง" ท่านเห็นด้วยหรือไม่	(๕๔) ๑๒.๑๔	(๑๓๘) ๓๑.๑๕	(๗๖) ๑๗.๑๖	(๑๔๔) ๓๒.๑๕	(๓๑) ๗.๐	-	(๔๔๓) ๑๐๐.๐๑

จากคำถามในตารางที่ ๘ นั้น ผลปรากฏว่า ร้อยละของกรรมกรส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ (๒) และสูง (๔) ในคำถามที่ ๓, ๒๐ และ ๒๗ กล่าวคือมีร้อยละ ๒๔.๓๕ และ ๓๗.๐๒ กับ ๒๐.๕๔ และ ๔๔.๒๔ กับ ๓๑.๑๕ และ ๓๒.๕๑ ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่ากรรมกรจำนวนหนึ่งเห็นด้วยและอีกจำนวนหนึ่งไม่เห็นด้วยกับความเชื่อมั่นในความเสมอภาค แต่ในคำถามที่ ๑๑ ปรากฏว่าร้อยละของกรรมกรส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง (๔) และสูงมาก (๕) กล่าวคือมีร้อยละ ๕๔.๔๐ และ ๒๕.๕๑ ซึ่งแสดงว่า กรรมกรส่วนใหญ่เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างมากกับการยึดมั่นในความเสมอภาค

๔. ความเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

เสรีภาพนั้น เป็นสิ่งที่ค้ำจุน และเป็นประโยชน์ต่อบุคคลและส่วนรวมคือสังคมด้วย ทั้งนี้เพราะว่า บุคคลที่มีเสรีภาพนั้นสามารถที่จะพัฒนาตนเองอย่างมากกว่าบุคคลที่ถูกบังคับควบคุม หรือถูกจำกัดสิทธิต่าง ๆ

เสรีภาพของบุคคลจึงเป็นหลักการสำคัญที่ไม่อาจละเลยได้ ประเทศที่เป็นประชาธิปไตย คนทุกคนจะต้องได้รับและสามารถใช้เสรีภาพได้อย่างทั่วถึง แต่การใช้เสรีภาพดังกล่าวจะต้องไม่เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น^๑

^๑จรรยา สุภาพ, ระบบการเมืองเปรียบเทียบ (ประชาธิปไตย : เผด็จการ) และหลักวิเคราะห์การเมืองแผนใหม่, หน้า ๔.

ตารางที่ ๕

การเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น (ป ๔)

ข้อ	คำถาม	ทัศนคติทางการเมืองของกรรมการ						รวม
		ต่ำมาก		สูงมาก				
		๑	๒	๓	๔	๕	ไม่ตอบ	
		ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
๔	ถ้าท่านมีอำนาจท่านจะให้พนักงานการรถไฟทุกคนเป็นสมาชิกสหภาพฯ	(๘๕) ๑๙.๑๙	(๑๓๒) ๒๙.๘๐	(๕๔) ๑๒.๑๙	(๑๓๕) ๓๐.๘๗	(๓๕) ๗.๙๐	(๒) .๕๕	(๔๔๓) ๑๐๐
๑๒	ถ้าท่านจะเดินทางโดยรถไฟ เมื่อไปถึงที่ขายตั๋วปรากฏว่ามีผู้โดยสารยื่นเข้าแถวซื้อตั๋วอยู่แล้ว แต่ขณะเดียวกันรถไฟก็กำลังจะแล่นออกจากสถานี ดังนั้นท่านจำเป็นต้องเข้าไปแย่งผู้อื่นซื้อตั๋วโดยไม่ต้องเข้าแถว	(๙) ๒.๐๓	(๒๔) ๕.๔๒	(๑๗) ๓.๘๔	(๒๔๕) ๕๕.๓๐	(๑๔๘) ๓๓.๔๑	- -	(๔๔๓) ๑๐๐

ตารางที่ ๔ (ต่อ)

ข้อ	คำถาม	ทัศนคติทางการเมืองของกรรมการ						รวม
		ต่ำมาก			สูงมาก			
		๑	๒	๓	๔	๕	ไม่ตอบ	
		ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
๒๔	ถ้าเพื่อนของท่าน เสนอความคิดเห็นในสิ่งที่ไม่ตรงกับความคิดของท่าน และท่านเชื่อว่าความคิดของท่านนั้นถูกต้องที่สุดแล้ว ท่านก็ไม่จำเป็นต้องรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน	(๑๑) ๒.๔๘	(๖๓) ๑๔.๒๒	(๕๕) ๑๒.๔๒	(๒๕๑) ๕๖.๖๖	(๖๐) ๑๓.๕๔	(๓) .๖๘	(๔๔๓) ๑๐๐
๓๑	คนไทยทุกคนมีสิทธิที่จะเชื่อถือสิทธิการปกครองใด ๆ ก็ได้	(๓๒) ๗.๒๒	(๙๑) ๒๐.๕๔	(๕๒) ๑๑.๗๔	(๒๐๗) ๔๖.๗๓	(๖๐) ๑๓.๕๔	(๑) .๒๓	(๔๔๓) ๑๐๐

จากคำถามในตารางที่ ๔ นั้น ปรากฏว่าร้อยละของกรรมการส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ (๒) และสูง (๕) ในคำถามที่ ๔, ๒๔ และ ๓๑ กล่าวคือมีร้อยละ ๒๔.๘๐ และ ๓๐.๔๗ กับ ๑๔.๒๒ และ ๕๖.๖๖ กับ ๒๐.๕๔ และ ๔๖.๗๓ ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่ากรรมการจำนวนหนึ่งไม่เห็นด้วยกับการเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น แต่ในคำถามที่ ๑๒ ปรากฏว่าร้อยละของกรรมการส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง (๔) และสูงมาก (๕) กล่าวคือมีร้อยละ ๕๕.๓๐ และ ๓๓.๔๑ ซึ่งแสดงว่ากรรมการส่วนใหญ่เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างมากกับการเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

๕. ความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและปกครอง

ผู้ที่ยึดมั่นในหลักการประชาธิปไตย จะต้องมีความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง รู้จักไปใช้สิทธิของตนเองในการเลือกตั้ง สนใจข่าวสารการเมือง อันจะทำให้ตนเอง เกิดความรู้ การที่หมั่นไปใช้สิทธิของตนเองอยู่เสมอในการเลือกตั้งช่วยให้ประชาธิปไตย มีความเจริญก้าวหน้าขึ้นทั้งนี้เพราะเป็นการแสดงออกให้เห็นถึงความตื่นตัวทางการเมืองของ ประชาชนและการรู้จักใช้สิทธิของตน

อย่างไรก็ตาม การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลจะต้องไม่เกิดขึ้นจาก การถูกบังคับแต่อย่างใด^๑

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑.

ตารางที่ ๑๐

ความสนใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การปกครอง (ป ๕)

ข้อ	คำถาม	ทัศนคติทางการเมืองของกรรมการ						
		ต่ำมาก		สูงมาก			รวม	
		๑	๒	๓	๔	๕	ไม่ตอบ	
		ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
๕	กรรมการไม่ควรสนใจว่าใครจะเข้ามาเป็นรัฐบาล	(๕)	(๓๐)	(๖๔)	(๒๐๐)	(๑๔๓)	(๑)	(๔๔๓)
๑๓	ถ้ามีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) เราควรไปฟังการหาเสียงของ สส. เพราะจะทำให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น	๑.๑๓	๖.๗๗	๑๔.๔๕	๔๕.๕	๓๒.๒๘	.๒๓	๑๐๐.๐๑
๑๓	ถ้ามีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) เราควรไปฟังการหาเสียงของ สส. เพราะจะทำให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น	(๓)	(๓๔)	(๖๕)	(๒๓๒)	(๑๐๙)	-	(๔๔๓)
๑๓	ถ้ามีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) ประชาชนไม่ควรไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เพราะทำให้เสียเวลาทำมาหากินและไม่เห็นได้ประโยชน์ใด ๆ	.๖๘	๒.๔๘	๒.๒๖	๕๓.๐๕	๔๑.๕๓	-	๑๐๐
๒๑	ถ้ามีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) ประชาชนไม่ควรไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เพราะทำให้เสียเวลาทำมาหากินและไม่เห็นได้ประโยชน์ใด ๆ	(๑๗)	(๒๙)	(๔๐)	(๑๗๖)	(๑๘๑)	-	(๔๔๓)
๒๑	ถ้ามีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) ประชาชนไม่ควรไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เพราะทำให้เสียเวลาทำมาหากินและไม่เห็นได้ประโยชน์ใด ๆ	๓.๘๔	๖.๕๕	๙.๐๓	๓๙.๗๓	๔๐.๘๖	-	๑๐๐.๐๑

ตารางที่ ๑๐ (ต่อ)

ข้อ	คำถาม	ทัศนคติทางการเมืองของกรรมการ						รวม
		ต่ำมาก			สูงมาก			
		๑	๒	๓	๔	๕	ไม่ตอบ	
		ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
๒๘	ถ้าท่านมีโอกาสท่านจะสมัครเข้ารับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.)	(๗) ๑.๕๘	(๔๖) ๑๐.๓๘	(๑๔๓) ๓๒.๒๘	(๑๗๘) ๔๐.๕๑	(๖๔) ๑๔.๕๕	(๔) .๙๐	(๔๕๓) ๑๐๐
๓๐	ประชาชนควรสนใจเรื่องการท่ามาหากินมากกว่าที่จะไปสนใจข่าวการเมืองจากวิทยุ, โทรทัศน์และหนังสือพิมพ์	(๒๑) ๔.๗๔	(๖๑) ๑๓.๗๗	(๔๓) ๙.๗๑	(๒๒๘) ๕๑.๖๘	(๘๘) ๑๙.๖๔	(๒) .๔๕	(๔๕๓) ๑๐๐
๓๒	ถึงแม้ว่าเพื่อนสนิทของท่านสมัครเข้ารับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) ท่านเห็นว่าไม่มีประโยชน์เลยที่จะไปช่วยเขาหาเสียง	(๑๗) ๓.๘๔	(๘๓) ๒๐.๖๘	(๑๑๘) ๒๖.๖๔	(๑๘๒) ๔๑.๐๘	(๓๑) ๗.๐	(๒) .๔๕	(๔๕๓) ๑๐๐

ตารางที่ ๑๐ (ต่อ)

ข้อ	คำถาม	ทัศนคติทางการเมืองของกรรมการ						รวม
		ต่ำมาก		สูงมาก			ไม่ตอบ	
		๑	๒	๓	๔	๕		
		ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
๓๕	ถ้าท่านมีทุนทรัพย์เพียงพอ ท่านจะส่งคนที่ท่านเห็นว่า มีความรู้ความสามารถ สมัครเข้ารับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.)	(๑๔) ๓.๑๖	(๔๐) ๒๐.๓๒	(๔๗) ๒๑.๕๐	(๑๖๗) ๓๗.๗๐	(๗๓) ๑๖.๔๘	(๒) .๔๕	(๔๔๓) ๑๐๐.๐๐
๓๖	เมื่อมีการเลือกตั้งกรรมการ กลางสหภาพฯ ของท่าน สมาชิกทุกคนควรไปใช้ สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง	(๒) .๔๕	(๔) .๘๐	(๒๔) ๕.๔๒	(๒๑๒) ๔๗.๘๖	(๒๐๑) ๔๕.๓๗	- -	(๔๔๓) ๑๐๐

จากคำถามในตารางที่ ๑๐ นั้น ปรากฏว่าร้อยละของกรรมกรส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง (๔) และสูงมาก (๕) ดังปรากฏในคำถามที่ ๕, ๑๓, ๒๑, ๓๐ และ ๓๖ กล่าวคือมีร้อยละ ๔๕.๑๕ และ ๓๒.๒๘ กับ ๕๓.๐๕ และ ๔๑.๕๓ กับ ๓๔.๗๓ และ ๔๐.๘๖ กับ ๕๑.๖๘ และ ๑๙.๖๔ กับ ๔๗.๘๖ และ ๔๕.๓๗ ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่า กรรมกรส่วนใหญ่เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างมากกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การปกครอง แต่ในคำถามที่ ๒๘, ๓๒ และ ๓๕ ปรากฏว่า ร้อยละของกรรมกรส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง (๓) และสูง (๔) กล่าวคือมี ร้อยละ ๓๒.๒๘ และ ๔๐.๔๑ กับ ๒๖.๖๔ และ ๔๑.๐๘ กับ ๒๑.๙๐ และ ๓๗.๗๐ ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากรรมกรส่วนหนึ่งรู้สึกเฉย ๆ กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง และกรรมกรอีกส่วนหนึ่งเห็นด้วยกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง

สำหรับในตารางที่ ๑๐ นี้ อาจให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมได้ดังนี้ คือ การเมืองเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับคนทุกคน ดังนั้น ประชาชนไม่ว่าจะร่ำรวยหรือยากจน ควรให้ความสนใจและเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองบ้างตามที่โอกาสจะอำนวย ดังนั้น กรรมกรในฐานะที่เป็นประชาชนของประเทศเช่นกัน ก็ควรให้ความสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองบ้างตามสมควร

๖. ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตน และการมีความเชื่อมั่นในตนเอง

บุคคลพึงมีความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเองอยู่เสมอ ในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ถึงแม้ว่าตนเองจะมีฐานะการศึกษา สภาพการเป็นอยู่ที่ไม่ดีก็ตาม ทั้งนี้เพราะการที่รู้จักมีความเชื่อมั่นในตนเองจะทำให้ไม่มีผู้ใดสามารถชักจูงให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ถูกชักจูงปรารถนา เช่น การออกไปออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คนทุกคนควรมีความเชื่อมั่นในตนเอง การตัดสินใจเลือกผู้ใดนั้น ควรเกิดจากความรู้สึกนึกคิดใช้วิจารณญาณของตนเอง ไม่ใช่เลือกเพราะว่ามีผู้อื่นมาชักจูง นอกจากนี้คนทุกคนควรมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนอยู่เสมอ ควรคำนึงว่าตนเองในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศมีหน้าที่ที่จะต้องทำอะไรให้แก่ประเทศบ้าง เช่น หน้าที่ในการเสียภาษีอากร, รับราชการทหาร เมื่ออายุครบ ๒๑ ปี (สำหรับชาย) เป็นต้น

ตารางที่ ๑๑

ความสำคัญในหน้าที่พลเมืองของคน และการมีความเชื่อมั่นในตนเอง (ป ๖)

ข้อ	คำถาม	ทัศนคติทางการเมืองของกรรมการ						รวม
		ต่ำมาก		สูงมาก			ไม่ตอบ	
		๑	๒	๓	๔	๕		
ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ		
๖	ถ้าท่านเห็นนักล้วงกระเป๋าล้วงกระเป๋าคู่โดยสารคนอื่นในรถเมล์ ท่านควรนิ่งเฉยเสีย เพราะมิใช่ธุระอะไรของท่าน มิฉะนั้นท่านอาจถูกทำร้ายโดยนักล้วงกระเป๋าคู่ได้	(๑๖) ๓.๖๑	(๓๘) ๘.๕๘	(๓๒) ๑๖.๒๕	(๒๓๒) ๕๒.๘๗	(๘๕) ๑๘.๑๙	-	(๔๔๓) ๑๐๐
๒๒	กรรมการมิใช่ผู้ที่ร้ายราย ดังนั้นจึงไม่ควรเสียภาษีอากรให้แก่รัฐบาล	(๔๒) ๘.๔๘	(๗๔) ๑๖.๗๐	(๓๒) ๗.๒๒	(๒๒๖) ๕๑.๓๕	(๖๘) ๑.๒๓	(๑) .๒๓	(๔๔๓) ๑๐๐
๒๓	การทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติ นั้น เป็นหน้าที่ของคนรายนั้เท่านั้น	(๘) ๑.๘๑	(๑๘) ๔.๒๘	(๘) ๑.๘๑	(๒๒๒) ๕๐.๑๑	(๑๘๕) ๔๑.๗๖	(๑) .๒๓	(๔๔๓) ๑๐๐.๐๑

จากคำถามในตารางที่ ๑๑ นั้น ปรากฏว่า ร้อยละของกรรมกรส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง (๔) และสูงมาก (๕) ในคำถามที่ ๖ และ ๓๓ กล่าวคือ มีร้อยละ ๕๒.๓๗ และ ๑๙.๑๙ กับ ๔๐.๑๑ และ ๔๑.๗๖ แสดงว่า กรรมกรส่วนใหญ่มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและมีความเชื่อมั่นในตนเอง แต่ในคำถามที่ ๒๒ ปรากฏว่า ร้อยละของคะแนนกรรมกรอยู่ในระดับต่ำ (๒) และ สูง (๔) กล่าวคือร้อยละ ๑๖.๗๐ และ ๕๑.๐๒ ตามลำดับ แสดงว่ากรรมกรจำนวนหนึ่งมีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ส่วนอีกจำนวนหนึ่งไม่มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและไม่เชื่อมั่นในตนเอง

หมายเหตุ สำหรับในตารางที่ ๑๑ นั้น มีสิ่งที่น่าสังเกตคือ ข้อที่ ๒๒ ปรากฏว่า มีกรรมกรตอบว่า ไม่เห็นด้วยที่จะไม่เสียภาษีอากร ถึงแม้ว่าตนเองจะจนถึง ๒๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๓๕ ของกรรมกรทั้งหมด การที่กรรมกรตอบดังกล่าวอาจเป็นการอยากแสดงออกกว่าเป็นพลเมืองดีซึ่งอาจเป็นการอำพรางความเป็นจริงก็ได้

๗. การมองโลกในแง่ดี และการไว้ใจผู้อื่น

มนุษย์เราควรมีความไว้วางใจ เพื่อนมนุษย์ด้วยกันพอสมควร ไม่ใช่คอยแต่จะคิดว่าบุคคลอื่นเป็นคนที่ไม่น่าไว้วางใจ เพราะการคิดเช่นนั้นจะทำให้ตนเองเกิดความหวาดระแวง ผู้อื่นอยู่เสมอ อีกทั้งยังเป็นการมองโลกในแง่ร้ายอีกด้วย

ตารางที่ ๑๒

การมองโลกในแง่ดีและการไว้วางใจผู้อื่น (ป ๗)

ข้อ	คำถาม	ทัศนคติทางการเมืองของกรรมการ						รวม
		ต่ำมาก		สูงมาก				
		๑	๒	๓	๔	๕	ไม่ตอบ	
ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ		
๗	ในความเป็นจริงนักรการเมือง มักจะกอบโกยผลประโยชน์ให้กับตนมากกว่าที่จะคำนึงถึงผลประโยชน์ประชาชน	(๑๔๙)	(๑๔๘)	(๒๘)	(๗๐)	(๔๘)	-	(๔๔๓)
๑๔	ในระหว่างการประชุมสหภาพฯ ของท่าน ถ้ามีคนแปลกหน้าเข้าร่วมฟังการประชุมด้วย ท่านไม่ควรไว้วางใจบุคคลผู้นั้น	(๖๗)	(๑๖๑)	(๗๗)	(๑๑๒)	(๒๖)	-	(๔๔๓)
		๑๕.๑๒	๓๖.๓๔	๑๗.๓๘	๒๕.๒๘	๕.๘๗	-	๙๙.๙๙
๒๓	นักรการเมืองส่วนมากเป็น คนหลอกหลวง	(๘๘)	(๑๖๓)	(๖๗)	(๑๐๕)	(๑๙)	-	(๔๔๓)
		๒๐.๐๘	๓๖.๗๘	๑๕.๑๒	๒๓.๗๐	๔.๒๙	-	๙๙.๙๙
๓๔	คนเราทุกวันนี้ไว้วางใจกันไม่ค่อยได้	(๘๓)	(๒๒๙)	(๕๔)	(๕๔)	(๑๒)	(๒)	(๔๔๓)
		๒๐.๘๘	๕๑.๖๘	๑๒.๑๙	๑๑.๙๖	๒.๗๑	.๔๕	๙๙.๙๙

จากคำถามในตารางที่ ๑๒ นั้น ปรากฏว่าร้อยละของกรรมกรส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำมาก (๑) และต่ำ (๒) ในข้อที่ ๗ และ ๓๔ กล่าวคือ ร้อยละ ๓๓.๖๓ และ ๓๓.๔๑ กับ ๒๐.๔๔ และ ๕๑.๖๔ ตามลำดับซึ่งแสดงว่า กรรมกรส่วนใหญ่มองโลกในแง่ที่ไม่ดีและไม่ไว้ใจผู้อื่น แต่ในคำถามที่ ๑๔ และ ๒๓ ปรากฏว่า ร้อยละของกรรมกรส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ (๒) และสูง (๔) กล่าวคือ มีร้อยละ ๓๖.๓๔ และ ๒๕.๒๘ กับ ๓๖.๗๔ และ ๒๓.๗๐ ตามลำดับ แสดงว่า กรรมกรจำนวนหนึ่งมองโลกในแง่ที่ไม่ดีและไม่ไว้ใจผู้อื่น ส่วนอีกจำนวนหนึ่งมองโลกในแง่ดีและไว้ใจผู้อื่น

๘. ความเชื่อมั่นในตัวเจ้าหน้าที่ หรือสถาบันทางราชการและการเมือง

บุคคลควรมีความเชื่อมั่นในสิ่งต่าง ๆ ดังได้กล่าวข้างต้น กล่าวคือไม่ควรคิดว่าข้าราชการเป็นผู้ที่ไม่ดี ชอบรังแกประชาชนหรือปฏิบัติหน้าที่ด้วยความไม่ซื่อสัตย์สุจริตไปเสียทุกคน ทั้งนี้เพราะมนุษย์เราย่อมมีทั้งคนดีและคนที่ไม่ดี นอกจากนี้ควรเชื่อมั่นในสถาบันทางราชการต่าง ๆ ด้วย เช่น เชื่อมั่นในสถาบันยุติธรรมว่าจะให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนได้เสมอไม่ว่าบุคคลจะมีฐานะความเป็นอยู่ การศึกษา แตกต่างกันอย่างใดก็ตาม

ตารางที่ ๑๓

ความเชื่อมั่นในตัวเจ้าหน้าที่หรือสถาบันทางราชการและการเมือง (ป ๘)

ข้อ	คำถาม	ทัศนคติทางการเมืองของกรรมการ						รวม
		ต่ำมาก			สูงมาก			
		๑	๒	๓	๔	๕	ไม่ตอบ	
ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ		
๑๔	ในปัจจุบันนี้ศาลเป็นสถาบัน ที่ให้ความยุติธรรมแก่ ประชาชนได้อย่างแน่นอน	(๑๔) ๔.๒๔	(๑๐๓) ๒๓.๒๕	(๗๑) ๑๖.๐๓	(๑๕๕) ๓๔.๕๔	(๕๕) ๑๑.๔๔	- -	(๔๔๓) ๑๐๐
๒๔	ในการบริหารงานของรัฐ รัฐบาลนั้น รัฐบาลค้ำึงถึง ผลประโยชน์ของประชาชน เป็นหลักเสมอ	(๑๘) ๔.๐๖	(๗๐) ๑๕.๘๐	(๕๑) ๑๑.๕๑	(๑๗๔) ๓๙.๒๘	(๑๒๗) ๒๘.๖๗	(๓) .๖๘	(๔๔๓) ๑๐๐

จากคำถามในตารางที่ ๑๓ ปรากฏว่าร้อยละของกรรมการส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ (๒) และสูง (๔) ในข้อ ๑๔ กล่าวคือร้อยละ ๒๓.๒๕ และ ๓๔.๕๔ แสดงว่า กรรมการจำนวนหนึ่งไม่มีความเชื่อมั่นในตัวเจ้าหน้าที่หรือสถาบันทางราชการและการเมือง ส่วนอีกจำนวนหนึ่งมีความเชื่อมั่นต่อสิ่งดังกล่าว แต่ในข้อ ๒๔ ปรากฏว่า ร้อยละของกรรมการส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงและสูงมาก กล่าวคือ ร้อยละ ๓๙.๒๘ และ ๒๘.๖๗ แสดงว่า กรรมการส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นต่อสิ่งดังกล่าว

๔. การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและการยึดหลักเหตุผล

মনসংকমপ্রচারিতব্যনুকূল แต่ละคนสามารถวิพากษ์วิจารณ์ ความคิดเห็นของผู้อื่นได้ กล่าวคือสามารถโต้แย้งความคิดเห็นของผู้อื่นได้เสมอ ถึงแม้คนที่มีอายุมากจะทำในสิ่งที่ไม่ดี ก็สามารถถูกวิจารณ์ได้ แต่อย่างไรก็ตามการวิพากษ์วิจารณ์ดังกล่าว ต้องตั้งอยู่บนหลักของเหตุผลไม่ใช่วิพากษ์วิจารณ์ทำให้ผู้อื่นเสียหาย โดยที่ผู้ถูกวิจารณ์ไม่ได้กระทำในสิ่งที่เสื่อมเสียแต่อย่างใด

ตารางที่ ๑๔

การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และการยึดหลักเหตุผล (ป ๕)

ข้อ	คำถาม	ทัศนคติทางการเมืองของกรรมกร						รวม
		ต่ำมาก		สูงมาก			รวม	
		๑	๒	๓	๔	๕		
ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ		
๑๖	รัฐบาลในปัจจุบันยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศได้ แต่อย่างไรก็ตามประชาชนก็ไม่ควรวิจารณ์การบริหารงานของรัฐบาล	(๒๐) ๔.๕๑	(๓๖) ๑๗.๑๖	(๕๕) ๑๒.๕๒	(๑๘๒) ๔๑.๐๘	(๑๐๘) ๒๔.๓๘	(๒) .๕๕	(๔๔๓) ๑๐๐
๒๕	ถ้าเพื่อนของท่านทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องไม่ควรคัดค้านเพราะจะทำให้เกิดบาดหมางใจกันได้	(๑๒) ๒.๗๑	(๒๙) ๖.๕๕	(๕๖) ๑๐.๓๘	(๒๕๘) ๕๘.๒๔	(๙๗) ๒๑.๙๐	(๑) .๒๓	(๔๔๓) ๑๐๐.๐๑

จากคำถามในตารางที่ ๑๔ ปรากฏว่าร้อยละของกรรมกรอยู่ในระดับสูง (๔) และสูงมาก (๕) ในคำถามที่ ๑๖ และ ๒๕ กล่าวคือ มีร้อยละ ๔๑.๐๘ และ ๒๔.๓๘ กับ ๕๘.๒๔ และ ๒๑.๙๐ แสดงว่า กรรมกรส่วนใหญ่รู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และยึดหลักเหตุผล

๑๐. การยึดถือคติการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

สังคมประชาธิปไตย ปกครองโดยยึดถือกฎหมายเป็นหลัก บุคคลจะกระทำการต่าง ๆ ได้ แต่ต้องไม่เป็นการกระทำขัดต่อกฎหมาย นอกจากนี้ ยังเป็นสังคมที่เคารพในเสียงข้างมากอีกด้วย กล่าวคือในการดำเนินการในเรื่องหนึ่ง ๆ ถ้ามีมติของเสียงข้างมากให้ดำเนินการอย่างใดแล้ว เสียงข้างน้อยแม้จะไม่เห็นด้วยก็ควรทำตาม ไม่ควรขัดขวางหรือไม่ทำตามมติของเสียงข้างมาก ทั้งนี้เพราะถ้าบุคคลไม่เคารพกฎหมายไม่ปฏิบัติตามเสียงข้างมากก็จะส่งผลให้สังคมหรือประเทศนั้น ขาดความสงบเรียบร้อย ซึ่งในที่สุดอาจกระทบกระทั่งถึงความมั่นคงของประเทศได้ ดังนั้น หลักการใช้เสียงข้างมากจึงเป็นหลักสำคัญของการปกครองตนเอง^๑

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๗.

ตารางที่ ๑๔

การยึดถือกติกาการปกครองแบบประชาธิปไตย (ปี ๑๐)

ข้อ	คำถาม	ทัศนคติทางการเมืองของกรรมการ						รวม
		ต่ำมาก		สูงมาก			รวม	
		๑	๒	๓	๔	๕		
ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ		
๘	ในการประชุมสมาชิกของสหภาพฯ ของท่านผู้ใดที่เห็นด้วยกับเสียงข้างมาก ควรถูกเพ่งเล็งเป็นพิเศษ	(๔๒)	(๗๒)	(๕๕)	(๒๑๑)	(๖๑)	(๒)	(๔๔๓)
		๕.๕๘	๑๖.๒๕	๑๒.๕๒	๔๗.๖๓	๑๓.๗๗	.๕๕	๑๐๐
๑๗	ในเวลาตึกสงัด "ไม่มีคน" ไม่มีตำรวจ ไม่มีรถคันอื่น เมื่อท่านขับรถมาถึงสี่แยก ท่านสามารถขับรถฝ่าไฟแดงไปได้ได้อย่างสบาย	(๗)	(๒๘)	(๑๗)	(๒๔๗)	(๑๕๓)	(๑)	(๕๕๓)
		๑.๕๘	๖.๓๒	๓.๘๕	๓๕.๗๖	๓๒.๒๘	.๒๓	๑๐๐.๐๑
๓๗	ในสมาคมแห่งหนึ่งถ้าสมาชิกบางคนไม่เห็นด้วยกับมติของที่ประชุม สมาชิกผู้นั้นก็ไม่ต้องปฏิบัติตามมติของที่ประชุม	(๑๓)	(๖๕)	(๕๖)	(๒๑๔)	(๑๐๐)	(๑)	(๕๕๓)
		๒.๙๓	๑๕.๕๘	๑๐.๓๘	๔๘.๓๑	๒๒.๕๗	.๒๓	๑๐๐

จากคำถามในตารางที่ ๑๕ ปรากฏว่า ร้อยละของกรรมกรส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ (๒) และสูง (๔) ในคำถามที่ ๘ กล่าวคือมีร้อยละ ๑๖.๒๕ และ ๔๗.๖๓ ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่ากรรมกรจำนวนหนึ่งเห็นด้วยและอีกจำนวนหนึ่งไม่เห็นด้วยกับการยึดถือคติการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่ในคำถามที่ ๑๗ และ ๓๗ ปรากฏว่า ร้อยละของกรรมกรส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง (๔) และสูงมาก (๕) กล่าวคือ มีร้อยละ ๕๕.๗๖ และ ๓๒.๒๘ กับ ๔๘.๓๑ และ ๒๒.๕๗ ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่า กรรมกรส่วนใหญ่เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างมากกับการยึดถือคติการปกครองแบบประชาธิปไตย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมืองของกรรมกร

สิ่งที่น่าพิจารณาในรายละเอียดในลำดับต่อไปคือทัศนคติทางการเมืองของกรรมกรรถไฟ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น มีความแตกต่างกันในลักษณะใดบ้าง ปัจจัยที่น่านำมาพิจารณาในที่นี้ ได้แก่ อายุ ประเภท และสถานภาพทางด้านตำแหน่งของกรรมกรเอง ว่าความแตกต่างในด้านเหล่านี้ทำให้ทัศนคติทางการเมืองของกรรมกรรถไฟแตกต่างกันออกไปหรือไม่ เพียงใด

เปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยกับอายุของกรรมกร

การที่ผู้วิจัยนำอายุมาเป็นตัวแปรอิสระ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบว่ากรรมกรในระดับอายุต่างกันมีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตย เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร เนื่องจากในสังคมไทยเป็นสังคมที่ยกย่องความเป็นผู้ใหญ่^๑ (seniority) ซึ่งได้แก่ผู้ที่มีอายุมาก มีประสบการณ์ในชีวิตมาก ผู้ที่อายุน้อย ฟังเคารพและเชื่อฟังผู้ที่มีอายุมากกว่า ทำให้เกิดปัญหาในเรื่อง ความคิดริเริ่ม^๒ (creative thinking) กล่าวคือ คนไทยและชาวเอเชียโดยส่วนใหญ่ ไม่ค่อยชอบแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นการขัดต่อหลักการระบอบประชาธิปไตย จากผลการศึกษาวิจัยของ สุรพาสน์ ทัทภมาน^๓ พบว่า นายทหารที่มีอายุมากมีทัศนคติต่อเสรีนิยมต่อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ ธีรวัฒน์ เอี่ยมไพรวรวัน^๔ ที่พบว่า นักศึกษา(ระดับปริญญาโท) ยิ่งมีอายุมากขึ้น ก็จะมีทัศนคติทางการเมือง

^๑ไพฑูริย์ เครือแก้ว, ลักษณะสังคมไทย (พระนคร : โรงพิมพ์เสียง เชียงเจริญ, ๒๕๑๓), หน้า ๔๔.

^๒เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔๑.

^๓สุรพาสน์ ทัทภมาน, "ทัศนคติทางการเมืองของนายทหารชั้นนายพันของกองทัพบก กองทัพเรือและกองทัพอากาศ" หน้า ๑๒๔.

^๔ธีรวัฒน์ เอี่ยมไพรวรวัน, "วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของไทย : การศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษาระดับปริญญาโทของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์," (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑) หน้า ๔๔.

แบบประชาธิปไตยลดน้อยลง ดังนั้นผู้วิจัยจึงคิดว่า กรรมกรที่มีอายุมากย่อมมีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตย น้อยกว่ากรรมกรที่มีอายุน้อย

จากการลุ่มตัวอย่างปรากฏว่า กรรมกรที่มีอายุน้อยที่สุดมีอายุ ๑๘ ปี และสูงที่สุดมีอายุ ๕๔ ปีผู้วิจัยได้ทำการแบ่งอายุของกรรมกรออกเป็น ๒ กลุ่ม สำหรับวิธีการแบ่งนั้นผู้วิจัยใช้หลักการหามัธยฐาน (median) ของจำนวนกรรมกรทั้งหมด ซึ่งตรงกับกรรมกรที่มีอายุ ๓๕ ปี ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการแบ่งกลุ่มกรรมกรออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีอายุน้อย (๑๘ - ๓๕) และกลุ่มที่มีอายุมาก (๓๖ - ๕๔) โดยตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้คือ "กรรมกรที่มีอายุน้อยมีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยมากกว่ากรรมกรที่มีอายุมาก" ผลการวิจัย ผู้วิจัยจะเสนอ ๒ ตาราง คือ ตารางที่ ๑๖ (แสดงค่าร้อยละ) และตารางที่ ๑๗ (แสดงค่า t)

ตารางที่ ๑๖

เปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตย
กับอายุของกรรมกร

คะแนนรวมของส เกลการมีทัศนคติ ทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนว ความคิดแบบประชาธิปไตย		ทัศนคติทางการเมืองของกรรมกร			
		๑๘-๓๕		๓๖-๕๕	
		คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
สูงมาก	๑๕๐.๒-๑๗๓	๒๑	๙.๒๑	๑๓	๖.๐๕
สูง	๑๒๗.๓-๑๕๐.๑	๕๕	๔๑.๖๗	๗๘	๓๖.๒๘
ปานกลาง	๑๐๔.๔-๑๒๗.๒	๙๘	๕๒.๙๘	๑๐๐	๔๖.๕๑
ต่ำ	๘๑.๕-๑๐๔.๓	๑๔	๖.๑๔	๒๒	๑๐.๒๓
ต่ำมาก	๕๙ - ๘๑.๔	-	-	๒	.๙๓
รวม		๒๒๘	๑๐๐	๒๑๕	๑๐๐

ตารางที่ ๑๗

เปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยกับอายุ

ของกรรมการ

อายุ,	N	\bar{X}	S.D.	t
๑๘ - ๓๕	๒๒๘	๓.๕๗	๐.๕๒	๑.๙๒
๓๖ - ๕๙	๒๑๕	๓.๓๙	๐.๕๖	

$$t_{.๐๕} (df = ๔๔๑) = ๑.๙๖$$

จากข้อมูลในตารางที่ ๑๖ แสดงให้เห็นว่า คะแนนของกรรมการทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน และส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและสูง คะแนนของกรรมการทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันในระดับต่ำมาก กล่าวคือ กรรมการที่มีอายุระหว่าง ๑๘ - ๓๕ ปี ไม่มีคะแนนอยู่ในระดับดังกล่าว แต่กรรมการที่มีอายุระหว่าง ๓๖ - ๕๙ ปี มีคะแนนอยู่ในระดับดังกล่าว คือ ร้อยละ .๙๓ อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างดังกล่าวอยู่ในระดับที่น้อยมาก

จากการทดสอบด้วย t-test ในตารางที่ ๑๗ ปรากฏว่าค่า t ที่คำนวณได้ ๑.๙๒ นั้น มีค่าต่ำกว่าค่า t ในตารางคือ ๑.๙๖ ดังนั้น จึงแสดงว่าทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยของกรรมการที่มีอายุน้อยและกรรมการที่มีอายุมาก ไม่แตกต่างกัน หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า อายุไม่มีส่วนทำให้ทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยของกรรมการทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน เพราะฉะนั้น สมมติฐานที่ตั้งขึ้นจึงไม่เป็นความจริง ซึ่งเป็นการขัดแย้งกับผลการศึกษาริยะของ สุรพาสน์ ทัทภมาน และวิวัฒน์ เอี่ยมไพรวิน ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาริยะ

ของผู้วิจัยก็สอดคล้องกับการวิจัย ของสมบัติ ธำรงธัญวงศ์^๑ ที่พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำกลุ่ม เกษตรกรที่มีอายุต่ำกว่า ๓๕ ปี กับผู้ที่มีอายุสูงกว่า ๓๕ ปี ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การที่ผลการวิจัย ปรากฏผลออกมาดังกล่าวน่าจะเป็นเพราะว่า กรรมกรดังกล่าว อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งกล่าวได้ว่า เป็นศูนย์รวมของข่าวสารต่าง ๆ ทำให้กรรมกรสามารถทราบเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ดี การรวมตัวเพื่อเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ก็มีมาก และนอกจากนี้ยังเป็นการทำงานที่ทางสหภาพฯ จะเผยแพร่ข่าวสารความเคลื่อนไหวในการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ที่ควรจะได้รับให้กรรมกรทราบ ซึ่งการกระทำดังกล่าวก็สอดคล้องกับหลักประการหนึ่งของประชาธิปไตย

เปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยกับประเภทของกรรมกร

กรรมกรที่เป็นสมาชิกสหภาพแรงงานการรถไฟแห่งประเทศไทย แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ

๑. ลูกจ้างประจำ
๒. ลูกจ้างชั่วคราว
๓. พนักงานการรถไฟ
๔. กรรมกรขนส่ง

ในการศึกษาเปรียบเทียบผู้วิจัยได้จัดแบ่ง ดังนี้ คือ รวมลูกจ้างประจำ, ลูกจ้างชั่วคราว, พนักงานการรถไฟ ไว้กลุ่มหนึ่ง และแยกกรรมกรขนส่งไว้ต่างหากอีกกลุ่มหนึ่ง สาเหตุที่แยกออกเป็น ๒ กลุ่ม ดังกล่าว เนื่องจากผู้วิจัยพบว่า กรรมกร ๓ ประเภทแรก มีลักษณะบางอย่างที่คล้ายคลึง (homogeneous) กัน กล่าวคือมีการศึกษาสูงกว่า กรรมกรขนส่ง นอกจากนี้ลักษณะงานที่ทำงานก็แตกต่างกัน กล่าวคือ กรรมกร ๓

^๑สมบัติ ธำรงธัญวงศ์, "วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำกลุ่ม เกษตรกรในภาคกลาง" หน้า ๑๖๒

ประเภทแรกทำงานอยู่ที่โรงงานมักกะสัน, โรงจักรต่าง ๆ (ธนบุรี, บางซื่อ, สถานีกรุงเทพฯ) และสำนักงานใหญ่ ซึ่งส่วนใหญ่มีการใช้เทคนิคและความชำนาญเฉพาะอย่างในการทำงานมากขึ้น (เช่น กรรมกรที่ทำงานในโรงงานมักกะสัน และโรงจักรต่าง ๆ กล่าวได้ว่าเป็นพวกช่างฝีมือ) ส่วนกรรมกรขนส่ง การทำงานนั้นใช้กำลังกายขนสินค้าจากรถบรรทุกขึ้นตู้รถไฟ ดังนั้น จึงเป็นผู้ที่ใช้แรงงานอย่างแท้จริง นอกจากนี้ส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำ (สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔)

นอกจากนี้ การที่ผู้วิจัยไม่ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบแต่ละกลุ่ม ก็เพราะว่าจากการสอบถาม นายสวัสดิ์ ลูกโตด (รองประธานสหภาพแรงงานการรถไฟแห่งประเทศไทย) ทำให้ทราบว่า จำนวนลูกจ้างชั่วคราว และพนักงานการรถไฟที่เป็นสมาชิกของสหภาพฯ มีน้อยมากและการรุ่มตัวอย่างกรรมกรทั้ง ๒ ประเภท ก็ยังได้น้อยอีกด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงรวมกรรมกรประเภทที่ ๑, ๒ และ ๓ ไว้กลุ่มเดียวกัน

จากการที่กรรมกรประเภทที่ ๑, ๒ และ ๓ ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาสูงกว่ากรรมกรขนส่ง, ลักษณะงานที่ทำก็ดีกว่า อีกทั้งยังได้รับค่าจ้างสูงกว่ากรรมกรขนส่ง จากสภาพดังกล่าว จึงอาจมีส่วนช่วยทำให้กรรมกรประเภทที่ ๑, ๒ และ ๓ มีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยมากกว่ากรรมกรขนส่ง ดังนั้น จึงตั้งสมมติฐานว่า "กรรมกรประเภทลูกจ้างประจำ, ลูกจ้างชั่วคราวและพนักงานการรถไฟ มีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตย มากกว่ากรรมกรขนส่ง" ผลของการวิจัยจะปรากฏในตารางที่ ๑๘ (แสดงค่าร้อยละ) และตารางที่ ๑๙ (แสดงค่า t)

ตารางที่ ๑๘

เปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตย
กับประเภทของกรรมกร

คะแนนรวมของสเกลการมีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตย	ทัศนคติทางการเมืองของกรรมกร			
	ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว, พนักงานการรถไฟ		กรรมกรขนส่ง	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
สูงมาก ๑๕๐.๖-๑๗๓	๓๓	๙.๓๕	-	-
สูง ๑๒๗.๓-๑๕๐.๖	๑๖๑	๔๕.๖๑	๑๔	๑๕.๕๖
ปานกลาง ๑๐๔.๕-๑๒๗.๖	๑๔๑	๓๙.๕๕	๕๘	๖๔.๔๔
ต่ำ ๘๑.๕-๑๐๔.๕	๑๖	๔.๕๓	๑๘	๒๐
ต่ำมาก ๕๙ - ๘๑.๕	๒	.๕๗	-	-
รวม	๓๕๓	๑๐๐	๙๐	๑๐๐

ตารางที่ ๑๔

เปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตย
กับประเภทของกรรมกร

ประเภทของกรรมกร	N	\bar{X}	S.D.	t
ลูกจ้างประจำ, ลูกจ้างชั่วคราว, พนักงานการรถไฟ	๓๕๓	๓.๕๑	๐.๔๓	๗.๕๒
กรรมกรขนส่ง	๔๐	๓.๑๑	๐.๔๗	

$$t_{.๐๕} (df = ๔๔๑) = ๑.๙๖$$

จากข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ ๑๔ จะเห็นได้ว่า ร้อยละของคะแนนกรรมกรประเภทลูกจ้างประจำ, ลูกจ้างชั่วคราวและพนักงานการรถไฟอยู่ในทุกระดับ แต่ส่วนใหญ่ปรากฏอยู่ในระดับปานกลางและสูง แต่ร้อยละของคะแนนกรรมกรขนส่งส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและไม่มีร้อยละของคะแนนปรากฏอยู่ในระดับสูงมาก และต่ำมากเลย

เมื่อทำการทดสอบด้วย t-test ในตารางที่ ๑๔ ปรากฏว่า ค่าขนาดค่า t ได้เท่ากับ ๗.๕๒ และเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับค่า t ในตารางซึ่งเท่ากับ ๑.๙๖ จะเห็นว่าค่า t ที่คำนวณได้มีค่าสูงกว่าค่า t ในตาราง ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า กรรมกรประเภทลูกจ้างประจำ, ลูกจ้างชั่วคราว และพนักงานการรถไฟ กับกรรมกรขนส่งมีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาต่อมาว่ากรรมกรกลุ่มใดมีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยมากกว่ากันนั้น ต้องพิจารณาคะแนนเฉลี่ยรวม (\bar{X}) ของกรรมกรแต่ละกลุ่ม ผลปรากฏว่าค่า \bar{X} ของกรรมกรประเภทลูกจ้างประจำ, ลูกจ้างชั่วคราว และพนักงานการรถไฟมีค่ามากกว่า

ค่า \bar{X} ของกรรมกรชนส่ง ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า กรรมกร ๓ ประเภทแรก มีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยมากกว่ากรรมกรชนส่ง ดังนั้น สมมติฐานที่ตั้งไว้จึงเป็นความจริง

ระดับทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยของกรรมกรชนส่ง

การที่ผู้วิจัยทำการแยกศึกษาวิจัยเฉพาะกรรมกรชนส่งแต่ประเภทเดียว ก็เนื่องมาจากผู้วิจัยไปทำการสัมภาษณ์ กรรมกรประเภทนี้ ทำให้ทราบว่า บุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาต่ำ (สำเร็จชั้นประถมศึกษา ๔) ได้รับค่าจ้างจากการทำงานต่ำ กล่าวคือชนลีนค่า ๑ ตัน ได้ค่าจ้าง ๘ บาท^๑ และยังปรากฏว่ากรรมกรกลุ่มนี้ไม่ได้รับการยอมรับจากองค์การรถไฟแห่งประเทศไทยว่าเป็นพนักงานการรถไฟ จึงทำให้เสียสิทธิ หรือสวัสดิการต่าง ๆ ที่ควรจะได้รับไปมาก

จากการสัมภาษณ์ดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า "กรรมกรชนส่งส่วนใหญ่มีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยในระดับต่ำ" ซึ่งถ้าผลการวิจัยเป็นจริงตามสมมติฐานก็จะเป็นประโยชน์แก่ทางสหภาพฯ ในการดำเนินการอบรมและปลูกฝังแนวความคิดแบบประชาธิปไตยให้แก่กรรมกรกลุ่มนี้เพิ่มมากขึ้น ผลการวิจัยมีปรากฏในตารางที่ ๒๐

^๑สัมภาษณ์ ลำไย เสือเล็ก, สมาชิกสหภาพแรงงานการรถไฟแห่งประเทศไทย, ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒.

ตารางที่ ๒๐

ระดับการมีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตย
ของกรรมการขนส่ง

คะแนนรวมของสเกลการมีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตย	ทัศนคติทางการเมืองของกรรมการขนส่ง	
	คน	ร้อยละ
สูงมาก ๑๕๐.๒-๑๗๓	-	-
สูง ๑๒๗.๓-๑๕๐.๑	๑๔	๑๕.๕๖
ปานกลาง ๑๐๔.๔-๑๒๗.๒	๕๘	๖๔.๕๔
ต่ำ ๘๑.๕-๑๐๔.๓	๑๘	๒๐
ต่ำมาก ๕๙ - ๘๑.๔	-	-
รวม	๙๐	๑๐๐

จากตารางที่ ๒๐ ปรากฏว่าร้อยละของคะแนนกรรมการขนส่งส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง แต่คะแนนในระดับสูงมากและต่ำมากไม่มีเลย ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าสมมติฐานที่ตั้งขึ้นไม่เป็นความจริง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กรรมการดังกล่าวอยู่ในส่วนกลาง จึงมีโอกาสรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ มาก และเป็นกรง่ายที่ทางสหภาพฯ จะทำการอบรมให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ แก่กรรมการ และนอกจากนี้ผู้วิจัยยังทราบว่าในการจัดประชุมหรืออบรมให้ความรู้ทางด้านกฎหมายแรงงาน แก่กรรมการ ซึ่งจัดขึ้นโดยองค์กรต่าง ๆ นั้น ปรากฏว่าทางสหภาพฯ ได้ส่งกรรมการขนส่งบางคนไปรับการอบรมในฐานะตัวแทนของสหภาพฯ ด้วย ซึ่งจากการกระทำของสหภาพฯ ดังกล่าว ผู้วิจัยคิดว่า อาจมีส่วนทำให้กรรมการขนส่งเกิดความตื่นตัวอยู่ไม่น้อย

เปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยกับสถานภาพ
ของกรรมการ

สถานภาพของกรรมการในที่นี้หมายถึง การเป็นสมาชิกธรรมดา กับกรรมการบริหาร ผู้วิจัยมีความคิดว่ากรรมการที่ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของสหภาพฯ มีลักษณะเป็นกลุ่มผู้นำในสหภาพฯ ดังนั้น จึงควรจะเป็นผู้ที่มีความสามารถสูงกว่าสมาชิกทั่วไป เพราะฉะนั้น สมาชิกส่วนใหญ่จึงเลือกตั้งเข้ามาให้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหาร นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังมีความคิดว่าลักษณะของผู้นำย่อมมีความตื่นตัวอยู่เสมอ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า "กรรมการที่ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของสหภาพฯ มีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตย มากกว่าสมาชิกธรรมดา" ผลของการวิจัยมีปรากฏในตารางที่ ๒๑ (แสดงว่าร้อยละ) และตารางที่ ๒๒ (แสดงค่า t)

ตารางที่ ๒๑

เปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยกับ

สถานภาพของกรรมการ

คะแนนรวมของสเกลทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตย	ทัศนคติทางการเมืองของกรรมการ			
	กรรมการบริหาร		สมาชิกธรรมดา	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
สูงมาก ๑๕๐.๒ - ๑๗๓	๓	๒๓.๐๘	๓๐	๖.๙๘
สูง ๑๒๗.๓ - ๑๕๐.๑	๑๐	๗๖.๙๒	๑๖๕	๓๘.๓๗
ปานกลาง ๑๐๔.๔ - ๑๒๗.๒	-	-	๑๙๙	๔๖.๒๘
ต่ำ ๘๑.๕ - ๑๐๔.๓	-	-	๓๔	๗.๙๑
ต่ำมาก ๕๙ - ๘๑.๔	-	-	๒	.๔๗
รวม	๑๓	๑๐๐	๔๓๐	๑๐๐.๐๑

ตารางที่ ๒๒

เปรียบเทียบทัศนคติทางการ เมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตย
กับสภาพภาพของกรรมกร

สภาพภาพของกรรมกร	N	\bar{X}	S.D.	t
กรรมการบริหาร	๑๓	๓.๘๘	๐.๕๖	๓.๐๒
สมาชิกธรรมดา	๔๓๐	๓.๔๒	๐.๕๓	

$$t_{.๐๕}(df = ๔๔๑) = ๑.๙๖$$

หมายเหตุ : กรรมการบริหารของสหภาพฯ มี ๑๕ คน แต่ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน ๑๓ ชุด

จากข้อมูลในตารางที่ ๒๑ ปรากฏว่า ร้อยละของคะแนนกรรมกรที่ดำรงตำแหน่ง กรรมการบริหารของสหภาพฯ อยู่ในระดับสูง และสูงมาก ส่วนในระดับปานกลาง ต่ำ และ ต่ำมาก ไม่มีอยู่เลย แต่กรรมกรที่เป็นสมาชิกธรรมดา มีคะแนนอยู่ในทุกระดับ ส่วนใหญ่ของ คะแนนอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อทำการทดสอบด้วย t-test ในตารางที่ ๒๒ ปรากฏว่า ค่า t ที่คำนวณได้ มีค่าเท่ากับ ๓.๐๒ และเมื่อนำไปเปรียบกับค่า t ในตาราง ซึ่งเท่ากับ ๑.๙๖ แล้ว ปรากฏว่าค่า t ที่คำนวณได้มีค่าสูงกว่า ค่า t ในตาราง ดังนั้น จึงหมายความว่า มีความแตกต่าง ของทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตย ระหว่างกรรมกรที่ดำรง ตำแหน่งกรรมการบริหารของสหภาพฯ กับกรรมกรที่เป็นสมาชิกธรรมดา และเมื่อพิจารณาค่า \bar{X} ของกรรมกรทั้ง ๒ กลุ่มแล้ว พบว่า กรรมกรที่ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของสหภาพฯ มีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยมากกว่า กรรมกรที่เป็น สมาชิกธรรมดา ดังนั้น สมมติฐานที่ตั้งไว้จึงเป็นความจริง